

Universiteit
Leiden
The Netherlands

Rurale gemeenschappen in de Civitas Cananefatium 50-300 na Christus

Bruin, J. de

Citation

Bruin, J. de. (2017, November 21). *Rurale gemeenschappen in de Civitas Cananefatium 50-300 na Christus*. Retrieved from <https://hdl.handle.net/1887/55810>

Version: Not Applicable (or Unknown)

License: [Licence agreement concerning inclusion of doctoral thesis in the Institutional Repository of the University of Leiden](#)

Downloaded from: <https://hdl.handle.net/1887/55810>

Note: To cite this publication please use the final published version (if applicable).

Cover Page

Universiteit Leiden

The handle <http://hdl.handle.net/1887/55810> holds various files of this Leiden University dissertation.

Author: Bruin, J. de

Title: Rurale gemeenschappen in de Civitas Cananefatium 50-300 na Christus

Issue Date: 2017-11-21

Stellingen

Behorend bij het proefschrift *'Rurale gemeenschappen in de Civitas Cananefatium 50-300 na Christus'* door Jasper de Bruin

1. Voor een goed begrip van de bevolking in Romeinse grensregio's is het raadzaam alle in dergelijke gebieden aanwezige gemeenschappen te bestuderen, waarbij niet alleen aandacht moet worden besteed aan de relaties van de rurale groepen met het leger, maar ook aan de contacten tussen rurale groepen en stedelijke centra en het leger en de stad (paragraaf 1.2).
2. De meeste rurale identiteiten in (en mogelijk zelfs buiten) de grenszones van het Romeinse rijk kunnen beschouwd worden als Romeinse constructies (Roymans 2004, 251, zie ook paragraaf 7.2).
3. Het verplaatsen en destabiliseren van etnische groepen was deel van een bewuste Romeinse grenspolitiek. Deze politiek levert ook uitdagingen op met betrekking tot het achterhalen van de herkomst van rurale groepen langs de grenszone van Germania inferior en, vermoedelijk, ook in andere regio's (paragraaf 5.3).
4. Aangezien de kolonisatie van de Cananefaatse regio pas ná het in gebruik nemen van de castella langs de Rijn dateert en deze dus hoogstwaarschijnlijk onder controle van het Romeinse leger plaatsvond, kan gesteld worden dat de (normatieve) term 'inheems' niet opgaat voor de bewoners van de plattelandsnederzettingen in het gebied. De term ruraal is hier beter op zijn plaats (paragraaf 1.3).
5. De inscriptie van Caracalla en de beeldhouwwerkfragmenten, die afgebeeld zijn op de gravure van de Brittenburg, vervaardigd door Abraham Ortelius in 1568, zijn delen van een monumentaal altaar, dat door Claudius is opgericht en door Septimius Severus en Caracalla is gerenoveerd. Dit altaar markeerde het caput Germaniarum (eindstation van de Germaanse provincies; Cuntz 1929/1990 (Hrsg.), *Itineraria Romana*, 56; Van Es 1981, 106; paragrafen 2.7.3 en 3.1).
6. De eerste 100-150 jaar na de Romeinse verovering van Noordwest-Europa heeft in studies betreffende de Romeinse archeologie de meeste aandacht gekregen (Erdrich et al. 2008, Roymans 2004). Echter, de periode tussen 150 en 300 na Christus blijkt minstens zo belangrijk te zijn geweest voor de ontwikkeling van de samenleving in Noordwest-Europa (Heeren 2015) en zou daarom centraal moeten staan in toekomstig Romeins archeologisch onderzoek.

7. De -veronderstelde- gelijktijdige, grootschalige verkaveling van zowel het Cananefaatse als het Bataafse platteland rond het midden van de tweede eeuw kan verklaard worden uit de wens van de Romeinse overheid om het land in officiële Romeinse registers op te nemen, bijvoorbeeld in het kader van de belastingheffing. Het verband tussen de begindatering van de verkaveling in het Cananefaatse gebied en de vermoedelijk contemporaine municipium verheffing van de nederzetting in Voorburg kan betekenen dat eenzelfde verband ook voor de toekenning van de municipiumstatus aan Nijmegen geldt. In dat geval is Nijmegen pas rond het midden van de tweede eeuw een stad met een officiële status geworden (contra: Haalebos 2000c, 35-39, zie ook paragrafen 4.2.3.1, 4.2.3.2, 5.8.1.3 en 5.8.1.4).
8. Het onderscheid tussen Provinciaal-Romeinse archeologie en de Klassieke of Mediterrane archeologie die zich richt op het bestuderen van de Romeinse tijd heeft een artificieel karakter, omdat wetenschappers van al deze disciplines in principe dezelfde concepten bestuderen binnen hetzelfde Rijk (Versluys 2008, 33-34; Versluys 2014, 10-12). De correcte term voor de vernoemde disciplines zou dus Romeinse archeologie moeten zijn.
9. Archeologen hoeven niet te vrezen om een bewoningsdiscontinuïteit tussen de late ijzertijd en Romeinse periode in Noordwest-Europa te accepteren. In dit geval is 'absence of evidence' inderdaad 'the evidence of absence', hoewel enige bewoning mogelijk gehandhaafd is gebleven, al was het maar op kleine schaal (Sagan 1996, 200; paragraaf 5.3).
10. De belangwekkende Romeins-militaire sporen die aanwezig zijn op het voormalige vliegveld in Valkenburg dienen niet op commerciële wijze opgegraven te worden, maar zouden gedetailleerd, met voldoende tijd en middelen en vanuit wetenschappelijke vraagstellingen onderzocht moeten worden, bij voorkeur door een wetenschappelijke instelling zonder winst oogmerk.
11. De huidige concurrentie op prijs tussen commerciële archeologische bedrijven in Nederland markeert het einde van hoogkwalitatief veldonderzoek.